

279.123(497.1)
1094.5

~~Х~~ *2216*
АКОН

О

ЕВАНГЕЛИЧКО-ХРИШЋАНСКИМ ЦРКВАМА

И

О РЕФОРМОВАНОЈ ХРИШЋАНСКОЈ ЦРКВИ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

~~БИБЛИОТЕКА
Министарства
Бр.~~

ШЕФ ОДСЕКА
Инспектор,

Хотимирскић
БЕОГРАД

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

1930

Број 39340 од 16 априла 1930 год., прописаног закона и број 95-XXXVII од 28 априла 1930 године „Службених новина“, којим је именовани закон објављен.

Црв. др.

ШЕФ ОДСЕКА
Инспектор,

МИ

АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи Народној
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

На предлог Нашег министра правде, а по са-
слушању претседника Нашег министарског савета,
прописујемо и проглашујемо

ЗАКОН

о евангеличко-хришћанским црквама и о рефор-
мованој хришћанској цркви Краљевине Југославије

§ 1.

Евангелици аугсбуршког вероисповедања (лу-
терани) у Краљевини Југославији сачињавају две
засебне, једну од друге независне евангеличко-
хришћанске цркве аугсбуршког вероисповедања
Краљевине Југославије: словачку и немачку.

Припадници реформованог вероисповедања
(калвини) у Краљевини Југославији сачињавају
засебну, реформовану хришћанску цркву Краље-
вине Југославије.

Словачка и немачка евангеличка црква аугс-
буршког вероисповедања могу да образују међу-
собно Савез евангеличко-хришћанских цркава
аугсбуршког вероисповедања Краљевине Југосла-
вије, за унапређење заједничких црквених инте-
реса.

§ 2.

Цркве именоване у § 1 имају пуну слободу јавног исповедања своје вере и јавно врше своје богослужење. Оне ће, свака својим црквеним уставом, предвидети своја црквено-аутономна тела, власти и установе, као и њихову организацију.

§ 3.

Евангеличко-хришћанске цркве аугсбуршког вероисповедања и реформована хришћанска црква самостално уређују све своје верске, црквено-просветне, црквено-добротворне и остале културне послове и потребе, и управљају својом имовином у смислу својих основних црквених начела и у границама државних закона, а под врховним надзором државе. Оне самостално одлучују о примању задужбина које су намењене црквеним задацима, и управљају њима под надзором државне задужбинске власти.

Црквене задужбине и фондови могу се употребљавати само на оно на што су намењени.

§ 4.

Евангеличко-хришћанске цркве аугсбуршког вероисповедања и реформована хришћанска црква, као и њихова црквено-аутономна тела, правна су лица способна да врше сва права која им као таквима припадају, а нарочито да стичу и уживају како покретна тако и непокрена добра, према прописима њиховог црквеног устава и у границама закона. Исто важи и за оне црквене установе којима то својство призна црквени устав.

Имовина црквено-аутономних тела и установа служи само циљевима цркве, и не може се ни под којим видом од њих одузимати ни на друге циљеве употребљавати, осим случаја експропријације (извлашћења), предвиђене законом.

§ 5.

Евангеличко-хришћанске цркве аугсбуршког вероисповедања и реформована хришћанска црква самостално врше контролу својих прихода и расхода, по поступку о црквеном рачуноводству, који ће се прописати црквеним уставом сваке цркве, а подлеже, према одредби другог става чл. 2 Закона о Главној контроли, врховном надзору Главне контроле, утокико што је Главна контрола овлашћена да утрошак прихода према указаној потреби контролише прегледима, било на захтев министра правде или самих црквених власти.

§ 6.

Материјална сретства која су потребна црквено-аутономним телима и црквеним установама за остварење њихових задатака подмирују се:

- 1) из прихода њихове имовине,
- 2) из црквених такса и приноса,
- 3) из прилога и поклона, ка ои изприхода задужбина и фондова и евентуалних разреза на ова имања,
- 4) из евентуалних прилога политичко-управних општина,
- 5) из сталне државне помоћи и
- 6) из црквених приреза из § 8.

Државна помоћ коју ће евангеличко-хришћанске цркве аугсбуршког вероисповедања као и реформована хришћанска црква у Краљевини Југославији примати стално по државном буџету, утврдиће се посебном уредбом, коју доноси министар правде у споразуму са министром финансија, по саслушању врховних црквених власти ових цркава, а на основу стварне потребе и дотације предвиђене у државном буџету за 1930/31 годину. Ова ће се помоћ исплаћивати преко врховних цр-

квених власти ових цркава сразмерно броју њихових припадника.

Политичко-управне општине које у своме годишњем буџету одређују за верске сврхе сталне помоћи одређиваће сразмерно такву помоћ и црквеним општинама евангеличко-хришћанских цркава аугсбуршког вероисповедања као и општинама реформоване хришћанске цркве које се налазе на њиховом подручју.

§ 7.

Припадници оба пола евангеличко-хришћанских цркава аугсбуршког вероисповедања као и реформоване хришћанске цркве који имају своју имовину или приход, као и они који су способни за самосталну привреду, дужни су плаћати све врсте црквених дажбина и приреза за покриће потреба својих надлежних црквено-аутономних тела и установа. Ова обавеза, у колико то не би било црквеним уставом друкчије одређено, а на начин како буде тим уставом уређено, важи за ова лица и према оним црквеним општинама њихова вероисповедања на чијој територији они не станују, али на њој имају своје добро или држе неко имање под закуп или се баве неким обртом, трговачким или индустријским предузећем.

§ 8.

Прирез на непосредни порез државни који плаћају порезовници евангеличко-хришћанских цркава аугсбуршког вероисповедања као и реформоване хришћанске цркве, имају право да распишу црквено-аутономна тела предвиђена црквеним уставом, свако за своје потребе, и то само ако приходи предвиђени у § 6, од тач. 1—5, не могу покривати њихове расходе предвиђене буџе-

том. Одлуку о распису овога приреза за унапред одређено време доносе органи који су по црквеном уставу за то надлежни. Ова одлука постаје пуноважна кад је одобри министар финансија у споразуму са министром правде. То одобрење није потребно за прирезе до 10% на непосредни државни порез који расписују црквене општине по закључку црквено-општинског збора донетом од претставника црквене општине одређених црквеним уставом, који претстављају 75% пореске снаге у општини. За такве одлуке потребно је само одобрење црквене власти надлежне по црквеном уставу.

§ 9.

Црквене прирезе прикупљају органи државне пореске администрације, једновремено са државним порезом, у свему по прописима за државне дажбине, ако то цркве затраже, и предају их у тромесечним ратама надлежним црквеним властима.

§ 10.

Свих јавних дажбина ослобођавају се зграде намењене служби Божјој, црквеним надлештвима, црквено-просветним и добротворним установама; заводи за црквене потребе; бискупски и жупнички домови; евангелички и реформовани културно-историјски споменици и дворишта свих побројаних установа.

§ 11.

Духовне и црквено-аутономне власти и установе једни и исте цркве могу да воде преписку међу собом, а исто тако и расправе као и записнике на својим скуповима, на матерњем језику. На овом језику могу да се воде и црквене матрикуле и да се издају изводи из њих, уве-

рења и све друге исправе, у колико то нису јавни документи.

Преписка са државним властима и издавање докумената њима намењених, као и преписка са другим црквама у држави, вршиће се искључиво на државном језику.

§ 12.

Службена преписка и аманетна пошта свих црквених власти и установа ослобођава се плаћања поштарине и телеграфске таксе.

§ 13.

За извршење надлежно издатих, на закону и црквеним уставима основаних наређења и пуноважних одлука и пресуда свих црквених власти и органа све државне и самоуправне власти дају на захтев надлежних црквених власти своју административну помоћ.

§ 14.

Евангелички и реформовани црквени празници, када државни и општински службеници, војници и ђаци тих вероисповедања имају одмор у смислу закона, ови су 1) Бадњи дан, 2) Божић (два дана), 3) Нова година, 4) Велики Петак, 5) Ускрс (два дана), 6) Спасов дан, 7) Духови (два дана) и 8) Празник реформације (31 октобра).

§ 15.

Црквено законодавство врши Синод сваке цркве.

§ 16.

Црквеним уставом предвидеће се начин бирања врховних духовних старешина (бискупа од-

носно врховног сениора) врховних световних старешина, као и других духовних и црквено-аутономних службеника. Избор врховних духовних старешина потврђује се Краљевим указом на предлог министра правде, стављен у сагласност са претседником Министарског савета, а избор врховних световних старешина одобрава министар правде.

§ 17.

Духовни (свештеници) црквених општина не могу бити лица која нису потпуно вешта језику којим говоре чланови црквене општине или барем већина чланова општине, осим ако га они сами као таквог изаберу и министар правде то одобри.

§ 18.

Службено верско звање у црквено-аутономној служби могу, по доказаној потреби, добити и лица страног држављанства, и то само привремено, по претходно добивеном одобрењу министра правде.

§ 19.

Лица која су осуђена или под кривичном истрагом због кривичних дела бесчастеће природе, као и она која падну под стечај или старатељство, не могу бити бирана нити вршити своју дужност у црквено-аутономној служби за време трајања ових препрека.

§ 20.

Све државне власти које по својој надлежности покрену кривични поступак против духовних лица, обавестиће одмах о томе, као и о коначном резултату истраге, надлежног врховног духовног старешину.

§ 21.

Духовнике (свештенике) у државним болницама, казненным и њима сличним заводима и другим државним установама поставља на предлог надлежног врховног старешине надлежни министар.

§ 22.

Духовна лица (свештеници) евангеличко-хришћанских цркава аугсбуршког вероисповедања као и реформоване хришћанске цркве, нису обавезна лично да врше оне јавне послове који се према прописима њихове вере не слажу са њиховим чином ни позивом.

§ 23.

У свим државним и приватним школама, евангеличка и реформована верска настава предаје се у сагласности са надлежном црквеном влашћу, а по одредбама закона о тим школама.

Наставне планове и програме за предавање веронауке прописује надлежни министар, узимајући у обзир потребу верског васпитања по предлогу надлежне црквене власти одређене за то црквеним уставом сваке цркве. За све уџбенике веронауке важиће прописи Закона о уџбеницима. За све уџбенике даће надлежна за то црквена власт своје одобрење у погледу њихове верске садржине.

У државним основним школама веронауку могу предавати квалификовани жупници (парохијски свештеници) или нарочити вероучитељи, у смислу прописа Закона о народним школама. Где, по закону или иначе, није могућно да евангеличку односно реформовану веронауку предаје свештеник или нарочити вероучитељ, врше ову наставу учитељи те школе који су евангеличког односно реформованог вероисповедања.

Вероучитеље духовна лица у свима народним школама поставља министар просвете из реда кандидата предложених од надлежне црквене власти. Вероучитеље у државним средњим и стручним школама поставља надлежни министар између кандидата који поднесу одобрење надлежне црквене власти да могу предавати веронауку у средњим школама. Све вероучитеље премешта и разрешава дужности надлежни министар по одредбама школских закона и прописа.

Вероучитеље у свима приватним школама поставља и премешта управа школе по одобрењу надлежне црквене власти. И за ове вероучитеље важе прописи школских закона.

Надлежна црквена власт може одузети већ издато одобрење оним вероучитељима који не предају веронауку онако како прописује евангеличко односно реформовано вероисповедање, или који, иначе, својим животом и радом не одговарају својој вероучитељској дужности.

§ 24.

Све црквено-аутономне духовне школе, у колико такве буду основане стоје под управом и надзором црквене власти. О оснивању ових школа решава црквеним уставом одређена црквена власт. Она прописује за њих наставни план и програм предавања и поставља и разрешава њихове управнике. Министар просвете даје одобрење за оснивање ових школа и за наставни план.

Надлежна црквена власт стара се за нарочиту спремност наставног и васпитног особља, поставља и разрешава га.

Надлежни врховни духовни старешина води непосредан надзор над овим школама у својој цркви, подноси о томе извештај надлежној црквено-аутономној власти и предлоге о постав-

љању и разрешавању наставника и васпитача. Врховни надзор и над овим школама води министар просвете. Док се овакве духовне школе не оснују, дозвољено је евангелицима и реформованима да стичу теолошку спрему на иностраним заводима.

§ 25.

Црквене општине које нису по језику сродне са осталим црквеним општинама исте цркве могу да образују засебан сениорат, ако број душа и број таквих црквених општина и њихово економско стање омогућава оснивање таквог сениората. Оснивање може се извршити на захтев две трећине црквених општина које би га имале образовати. Овакав сениорат има право да се сам опредељује у саставу које ће цркве свога вероисповедања да буде.

§ 26.

У црквеним општинама у којима најмање једна трећина чланова говоре другим језиком имају се, по утврђеном реду богослужења, да врше и на њиховом језику.

§ 27.

У случају ако у некој црквеној општини чији чланови не говоре истим језиком један део општинара са језичних разлога иступи из старе општине, било да ступе у другу општину или да се формирају као филијална општина и као таква придружи другој општини, биће дужни да још кроз пет година сnose терете на које су биле обавезни у старој општини, а немају права ни на какву имовину старе општине. Док овакви не саграде своју богомољу, имају права да употребљују богомољу старе општине. Поредак бого-

служења уређује се споразумно, а трошкове за издржавање богомоље сnose заједнички према броју душа.

§ 28.

Све цркве именоване у § 1 овог Закона имају у року од две године по ступању на снагу овога Закона донети на својим синодима црквене уставе о целокупном свом уређењу саобразно прописима овога Закона. Синоди, који ће се састати у року од три месеца по ступању на снагу овога Закона, поднеће израђене црквене уставе министру правде, који ће их, пошто их усвоји, поднети Краљу на озакоњење.

§ 29.

Овлашћује се министар правде да пропише све поближе одредбе за извршење овог Закона, водиће рачуна о предлозима врховних црквено аутономних управних власти.

§ 30.

По питањима у којима се две заинтересоване цркве не би могле споразумети, решава и одлучује коначно Савез предвиђен у § 1, а ако таквог не би било, министар правде.

§ 31.

По ступању на снагу овог Закона престају да важе сви закони, уредбе, и други прописи по предмету овог Закона. Но досадашњи прописи о уређењу цркава именованих у § 1 овог Закона престају да важе тек када буде спроведено уређење предвиђено у § 28 овог Закона.

§ 32.

Овај Закон ступа на снагу када се обнародује
у „Службеним новинама”.

Бр. 39340

16 априла 1930 године

Београд

АЛЕКСАНДАР с. р.

Министар правде,

Д-р М. Сршкић с. р.

Видео и ставио Државни печат,

чувар Државног печата,

министар правде,

Д-р М. Сршкић с. р.

Претседник Министарског савета,

министар унутрашњих послова,

почасни ађутант Њ. В. Краља,

дивизијски генерал,

П. Живковић с. р.

Министар др. 36192